

**Beleidsnotitie
Breedtesport
Gemeente Roosendaal**

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Inhoudsopgave	2
Inleiding	3
Hoofdstuk 1 Sport in de gemeente Roosendaal	5
1.1. Inleiding	5
1.2. Doelstelling	5
1.3. Uitgangspunten sportbeleid Roosendaal	5
Hoofdstuk 2 Maatschappelijke ontwikkelingen en sport	7
2.1. Inleiding	7
2.2. Sportdeelname	7
2.3. Verzwaring taken sportverenigingen en het sportconsumentisme	8
2.4. Wat sport beweegt, de visie van de rijksoverheid	9
2.5. Ruimte voor Ontwikkeling	9
Hoofdstuk 3 Programma's en projecten	11
3.1. Inleiding	11
3.2. Jeugd	11
3.3. Ouderen	14
3.4. Gehandicapten	16
3.5. Allochtonen	16
3.6. Sportbuurtwerk	17
3.7. Verenigingsondersteuning	18
3.7.1. Een loket	19
3.7.2. Vrijwilligers in de sportvereniging	19
3.8. Overige projecten	21
3.8.1. Sportraad / belangenbehartiging	21
3.8.2. Sportgezondheid	21
3.9. Tenslotte	21
Hoofdstuk 4 Ondersteuningsstructuur voor de sport	22
4.1. Inleiding	22
4.2. Sportondersteuningsbureau	22
4.3. Structuur sportondersteuningsbureau	23
4.4. Relatie sportondersteuningsbureau en de gemeente Roosendaal	24
Hoofdstuk 5 Financiën	25
5.1 Inleiding	25
5.2 Begroting	25

INLEIDING

Voor u ligt de nota 'Breedtesport in Roosendaal'. Hierin is het te voeren beleid op het terrein van de breedtesport in de gemeente Roosendaal verwoord als een aanscherping van de nota 'Voorzet op maat'. In deze laatstgenoemde nota is het sportbeleid voor de gemeente Roosendaal tot en met het jaar 2010 vastgelegd. Zoals in het coalitieprogramma 'Koers op kwaliteit' is aangegeven neemt sport een belangrijke plaats in binnen de gemeente Roosendaal. Door deze nota te laten verschijnen wordt dat nog eens benadrukt.

De voornaamste redenen voor het uitbrengen van de nota "Breedtesport in Roosendaal" zijn:

- *De maatschappelijke ontwikkelingen en sport*
De snelle ontwikkelingen in onze maatschappij, waarbinnen een duidelijke opwaardering te merken is voor het fenomeen sport. Zo is het woord sport voor het eerst in de naam van een ministerie opgenomen. Van datzelfde ministerie, namelijk Volksgezondheid, Welzijn en Sport is een integrale nota onder titel 'Wat sport beweegt' verschenen. Deze heeft mede tot resultaat dat het budget van de rijksoverheid voor de sport verdubbelt. De extra gelden worden ingezet om met name een impuls te geven aan de breedtesport op lokaal niveau. Eveneens is onder verantwoordelijkheid van NOC*NSF de nota 'Ruimte voor ontwikkeling' verschenen. Hierin heeft NOC*NSF haar visie op de breedtesport neergelegd. Op de beleidsvoornemens van beide organisaties wordt verder ingegaan in deze notitie.
- *De maatschappelijke functie van sport*
Om optimaal gebruik te kunnen maken van sport als instrument in de realisatie van maatschappelijke doelstellingen, is de versterking van de lokale sportsector noodzakelijk. De sport heeft bewezen dat zij kan bijdragen aan de door de maatschappij van belang geachte waarden. Zoals het bevorderen van een gezonde leefstijl voor nu en later. Sport kan daarnaast de sociale participatie van mensen vergroten of in gang zetten. Ook kan zij mensen met elkaar om leren gaan en een opstap vormen naar de arbeidsmarkt. Tenslotte kan sport een bijdrage leveren aan het vergroten van sociale controle, het gevoel van veiligheid van individuen en kan sport een functie hebben op het gebied van criminaliteitspreventie.
- *Sporten als life-time activiteit*
Dat sport bijdraagt aan de kwaliteit van het bestaan wordt algemeen erkend. Een goede basis voor een leven lang bewegen kan worden gelegd in de jongste jaren. Maar ook ouderen moeten worden gestimuleerd om te sporten. Tevens wordt geprobeerd om de grote groep van mensen met een handicap en chronisch zieken te laten aansluiten bij het bestaande sportaanbod.
- *Situatie na de gemeentelijke herindeling*
Het beleid van de gemeente Roosendaal en Nispen en de gemeente Wouw liep niet parallel. Het werd wenselijk geacht om het beleid van de voormalige gemeenten op elkaar af te stemmen en opnieuw te formuleren.

Realisatie van de nota

Bij de totstandkoming van deze notitie is gebruik gemaakt van de eerder opgestelde discussienota Sportstimulering Roosendaal, de reacties van vertegenwoordigers betrokken bij sport op deze notitie tijdens de door de gemeente Roosendaal georganiseerde inspraakavonden en het programma dat is opgesteld door de coalitiepartners met als titel 'Koers op Kwaliteit'. Ook de resultaten van de discussieavond georganiseerd door CDA-Rosendaal onder de titel 'Sport in Beeld' zijn in deze notitie meegenomen. Tenslotte is er natuurlijk geput uit de notities opgesteld door organisaties waarin het landelijk sportbeleid is verwoord.

Afbakening

Deze nota beperkt zich tot de breedtesport. Hiervoor is gekozen omdat zo het meeste recht wordt gedaan aan het belang dat hier vanuit gaat. Niet alleen is sport voor velen een aangenaam tijdverdrijf maar voor de meesten van ons ook nog een van de belangrijkste. Sport draagt ook bij aan de realisatie van maatschappelijke doelstellingen van zowel de lokale als de landelijke overheid. Denk aan de opvang en begeleiden van de jeugd in achterstandssituaties, het betrokken houden van de ouderen in onze maatschappij of de integratie van allochtonen in onze gemeenschap.

Het maken van een keuze betekent dat andere onderwerpen niet aan de orde komen binnen deze nota, zoals accommodatiebeleid en topsport. Om recht te doen aan deze onderwerpen is er voor gekozen om deze terug te laten komen in separate nota's.

HOOFDSTUK 1 SPORT IN DE GEMEENTE ROSENDAAL

1.1. Inleiding

Net als veel sporters streeft de gemeente Roosendaal naar het neerzetten van topprestaties. Deze ambitie klinkt door in deze notitie. Sport en met name de breedtesport biedt namelijk veel kansen en mogelijkheden om de leefomgeving van onze inwoners kwalitatief te verbeteren.

Het voordeel van sport is dat het niet alleen leuk is om te doen maar ook bijdraagt aan allerlei ontwikkelingen die de gemeente Roosendaal van harte toejuicht.

De term breedtesport wordt veel gebruikt maar is zoals NOC*NSF in haar notitie 'Ruimte voor ontwikkeling' constateert moeilijk op een eenduidige manier te definiëren. De beste en eenvoudigste manier is om breedtesport naast topsport te zetten. Waarbij topsport in de gemeente Roosendaal wordt gedefinieerd als: "Alle sportactiviteiten die gericht zijn op het behalen van het hoogste niveau in Nederland". Kortom de breedtesport zijn die activiteiten waar het bewegen van de mens centraal staat op zowel recreatief als competitief niveau.

Dat de breedtesport veel omvattend is, mag blijken uit het feit dat er regelmatig wordt gesproken over het dubbelkarakter van de sport:

- Sport als doel, als een leuke besteding van de vrije tijd.
- Sport als middel, om allerlei maatschappelijke doelen te realiseren.

1.2. Doelstelling

De gemeente Roosendaal is van mening dat van de beide bovenstaande potenties van de sport gebruik kan worden gemaakt. De doelstelling van de gemeente Roosendaal op het gebied van de breedtesport is daarom als volgt:

Het van gemeentewege creëren van zo gunstig mogelijke voorwaarden voor sportbeoefening waardoor participatie, betrokkenheid en verantwoordelijkheid van bewoners(organisaties), sportverenigingen e.d. toenemen en nieuwe initiatieven- bij voorkeur in de vorm van zelforganisatie- tot bloei komen.

1.3. Uitgangspunten sportbeleid Roosendaal

Naast de genoemde doelstelling gaat de gemeente Roosendaal bij de uitvoering van haar breedtesportbeleid uit van de volgende punten:

Algemeen uitgangspunt ten aanzien van de sport

- Alle inwoners van de gemeente Roosendaal moeten naar eigen keuze en op een verantwoorde wijze sport kunnen beoefenen of anderszins bij de sport kunnen worden betrokken.

Visie ten aanzien van de verantwoordelijkheden

De gemeente wil beleid voeren om het algemene uitgangspunt ten aanzien van de sport te kunnen verwezenlijken. De gemeente is echter niet de enige partij die een rol heeft binnen de sport in de gemeente Roosendaal. Het particulier initiatief en de burgers zelf hebben een belangrijke rol.

- De sportvereniging is de primaire aanbieder van sportmogelijkheden voor de inwoners van de gemeente Roosendaal.
- Daar waar mogelijk wordt het particulier initiatief gestimuleerd om evenementen en activiteiten op te pakken in de vorm van zelforganisatie.
- Het streven is om het sportbeleid op een verantwoorde manier vorm te geven. Samenhang met sectoren als onderwijs, gezondheid en welzijn dient zoveel mogelijk op elkaar te worden afgestemd.
- De rol van de gemeente is primair voorwaardenscheppend. Daarnaast heeft de gemeente specifieke doelstellingen die zij wil bereiken.

De plaats van sport in het gemeentelijk beleid

- Een leven lang en op verantwoorde wijze sport beoefenen staat voorop.
  - Inwoners van de gemeente Roosendaal moeten vrij kunnen kiezen uit het sportaanbod. Uit onderzoek blijkt dat de keuze op jeugdige leeftijd vaak bepalend is voor de latere sportcarrière. Met name jongeren moet de mogelijkheid worden geboden kennis te maken met de diverse sportmogelijkheden zodat een goede basis wordt gelegd voor een leven lang bewegen.
- De gemeente heeft bijzondere aandacht voor die bevolkingsgroepen waarvan de sportdeelname achterblijft namelijk: jongeren, ouderen, allochtonen en gehandicapten.
  - Veel mensen weten de weg naar de sportvereniging goed te vinden. Een aantal groepen binnen onze samenleving verdienen een steuntje in de rug om gebruik te kunnen maken van het reguliere sportaanbod.
- Om de samenlevingsopbouw binnen de gemeente Roosendaal te bevorderen wordt het organiseren van activiteiten en evenementen in de vorm van zelforganisatie gestimuleerd.
  - Door middel van sport kan een bijdrage worden geleverd aan de ontwikkeling van onderlinge samenwerking en betrokkenheid bij de buurt.
- De vereniging en haar vrijwillig kader kan ondersteuning krijgen, bijvoorbeeld door middel van het sportondersteuningsbureau.
  - Om een gevarieerd sportaanbod binnen de gemeente Roosendaal in stand te houden kunnen de sportverenigingen en hun vrijwillig kader rekenen op ondersteuning. Tevens ziet de gemeente bij de realisatie van haar doelstellingen een belangrijke rol weggelegd voor de sportvereniging.
- De sport- en recreatievoorzieningen dienen verspreid over de gemeente Roosendaal te worden aangeboden, bij voorkeur op wijkniveau: het aanleggen van sportveldjes en trapveldjes.
  - De mogelijkheden om te recreëren en te sporten vormen voor veel inwoners belangrijke criteria voor leefbaarheid en dus aantrekkelijkheid voor hun woonomgeving.

HOOFDSTUK 2 MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN EN SPORT

2.1. Inleiding

De basis voor de sport in Nederland, zoals wij die heden ten dage nog kennen, is gelegd aan het eind van de 19^e eeuw toen het verenigingsleven tot bloei kwam. Door het oprichten van verenigingen en later ook bonden is het mogelijk om onderling en in wedstrijdverband de krachten te meten. Met name in de jaren 50, vlak na de tweede wereldoorlog, krijgt de georganiseerde sport een enorme lift. Dit resulteert tevens in een toenemende bemoeienis van de overheid. Met name heeft zij een rol in de realisatie van accommodaties.

Sportverenigingen die zich vanaf het begin kenmerken door zelfwerkzaamheid, groepsloyaliteit, democratie, betrokkenheid en gedeelde verantwoordelijkheid worden in die tijd voor het eerst in grote mate geconfronteerd met ingrijpende maatschappelijke veranderingen. Na de tweede wereldoorlog vormt sport een goede afleiding naast het vele werken dat er moet gebeuren in de opbouwfase. Ook wordt de sport gezien als een oplossing van de problemen met jongeren. De maatschappij verandert voortdurend en heeft de sportvereniging constant moeten inspelen op allerlei wensen en behoeften van de sporter en overheid. Zo vraagt de sporter om kwaliteit bijvoorbeeld bij de trainingen en wil de sporter het liefst elk moment wanneer het hem of haar uitkomt sporten. De overheid schakelt de sport in bij de integratie van allochtonen en gehandicapten in onze maatschappij.

2.2. Sportdeelname

Uit het jaarlijkse ledenoverzicht van NOC*NSF blijkt dat sport een belangrijke plaats inneemt in het leven van veel Nederlanders. Maar liefst meer dan 4,5 miljoen mensen zijn aangesloten, middels een sportbond, bij NOC*NSF. Het ledental kent vanaf de jaren 60 bijna een permanente groei.

Kijken we naar onderzoeken naar sportdeelname dan variëren de cijfers over sportdeelname zeer sterk. Afhankelijk van de vraagstelling varieert die van 30 tot 80 procent. Het ministerie van VWS gaat er vanuit dat ongeveer 65% van alle Nederlanders tussen 6 – 79 jaar aan sport doet. De hoogste deelname is te vinden in de groep van de jongeren tot en met 17 jaar. Ongeveer 86% van alle jongeren doet op een of andere manier aan sport. Bij de groep jongeren van 18 tot 24 jaar zien we een duidelijke afname in de sportdeelname.

Onder impuls van allerlei campagnes en projecten, zoals Nederland in Beweging en Meer Bewegen voor Ouderen, is de sportdeelname onder ouderen spectaculair gestegen. Zo steeg in de groep van 55 – 64 jaar het percentage van 30 naar 48 procent. Terwijl de groep van 65 – 79 jaar een stijging liet zien van 18 naar 31 procent.

Wel dient er een kanttekening te worden geplaatst bij deze optimistische geluiden. Er kan namelijk worden geconstateerd dat lichamelijke activiteit in de vrije tijd en het aantal uren sportbeoefening per week de laatste jaren steeds verder afneemt. Ruim eenderde van de Nederlandse bevolking kan als lichamelijk inactief worden beschouwd.¹ Kortom er wordt te weinig bewogen. Iemand is lichamelijk actief, om gewenste effecten op de gezondheid te krijgen, wanneer hij of zij minimaal drie keer per week minstens 30 minuten aan duurinspanning doet, met een intensiteit van 50-80% van het

---

¹ Beleidsbrief breedtesport van het ministerie van VWS1999

individuele maximale vermogen.²

Zoals uit het ledenaantal van NOC*NSF blijkt, beoefenen veel mensen hun sport binnen het georganiseerd verband van één van de 30.000 sportverenigingen die Nederland rijk is. Deze worden in stand gehouden door ruim één miljoen vrijwilligers, die voor niets of tegen een geringe vergoeding hun beste beentje voor zetten voor hun vereniging. Daarnaast komen er steeds meer nieuwe organisaties op de sportmarkt zoals commerciële aanbieders, maar ook het club- en buurthuiswerk of het onderwijs. Tenslotte trekken zeer veel mensen er op uit om buiten de sportvereniging om – ongeorganiseerd - hun sport te beleven. Getuige de vele hardlopers en fietsers die we dagelijks op de weg kunnen zien en natuurlijk de laatste trend, het skaten en skeeleren.

2.3. Verzwaring taken sportverenigingen en het sportconsumentisme

De mondigheid van de burger neemt toe en kritisch bekijkt hij/zij de mogelijkheden om zijn/haar vrije tijd in te vullen. Waarbij hij/zij een afweging maakt tussen de verschillende vrijetijdssectoren en daarbinnen tussen de verschillende aanbieders. Ook de sportaanbieders ontkomen niet aan deze kritische blik van de consument. De sporters brengen voor zichzelf in beeld wat de sportaanbieder feitelijk te bieden heeft. Sporters verlangen meer comfort in en rondom de sportaccommodaties en willen dat er meer op hun individuele wensen wordt ingespeeld en verlangen producten op maat en service bij de uitoefening van hun sport. De prijs voor dit alles is van ondergeschikt belang. Dit betekent dat de positie van de sportvereniging, van oudsher de sportaanbieder bij uitstek, steeds meer onder druk komt te staan. De vereniging moet de concurrentie aangaan met professionele bedrijven die sport op een commerciële manier exploiteren en de klant als uitgangspunt nemen. Voor veel verenigingen de uitdaging maar ook de bijzonder zware opdracht zich te verdiepen in termen als marketing en prijs-productverhouding. Tevens zien zij zich geconfronteerd met aspecten zoals loonbelasting en BTW-aangiften. Hier kunnen ook nog aan worden toegevoegd allerlei maatregelen vanuit de overheid die invloed hebben op de vereniging, zoals de milieuwetgeving, arbo-maatregelen en sociale hygiëne in de kantine.

Daarnaast zien we veel gemeenten optreden als aanbieder van sportactiviteiten. Gemeenten zien zich hiertoe genoodzaakt door een terugloop bij de traditionele gebruikers. De gemeente Roosendaal vindt de organisatie van activiteiten een primaire taak van sportorganisaties en het particulier initiatief en heeft zich om die reden niet als aanbieder op de sportmarkt begeven. Wel stimuleert de gemeente Roosendaal een diversiteit in het sportaanbod en vindt zij dat de sport kan bijdragen aan de oplossing van sociale problemen. De gemeente Roosendaal wil niet als initiatiefnemer optreden maar daar waar mogelijk wil zij organisaties of particulieren een zetje in de rug geven als zij willen inspelen op lacunes in het sportaanbod van Roosendaal. Dit vraagt om een duidelijke visie van de gemeente op het sportbeleid binnen haar gemeentegrenzen.

---

² Sportblessures buitenspel, Nederlands Instituut voor Sport en Gezondheid, Arnhem, 1994

2.4. Wat sport beweegt, de visie van de rijksoverheid

In 1996 verscheen de eerste integrale sportnota van de rijksoverheid onder de naam 'Wat sport beweegt' onder verantwoordelijkheid van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport. Dat deze nota niet alleen een papieren betekenis heeft mag blijken uit het vervolg op deze nota. Mede door de impulsen van de oud-staatsecretaris Erica Terpstra heeft paars II besloten tot een verdubbeling van het sportbudget namelijk, van 55 miljoen naar 110 miljoen.

Het grootste gedeelte van deze extra gelden, namelijk driekwart wordt ingezet ter stimulering van de breedtesport op lokaal niveau. De problematiek geschetst zoals in bovenstaande paragrafen is dus niet ongemerkt voorbijgegaan aan de verantwoordelijke beleidsbepalers en beleidsmakers.

Doel van de breedtesportimpuls is dat gemeenten en lokale organisaties (verdere) initiatieven ontplooiën die bijdragen aan een duurzame verbetering van het lokale sportaanbod, indien mogelijk in samenwerking met andere sectoren. Tevens wordt bevorderd dat sportactiviteiten optimaal benut worden in het kader van andersoortige maatschappelijke projecten.

Het beleid van het ministerie van VWS is derhalve gericht op:

- de versterking van de lokale sportinfrastructuur, met name die van de sportverenigingen, om zo het dubbelkarakter van de sport, de gerichtheid op zowel de intrinsieke als maatschappelijke doelen, optimaal te kunnen benutten;
- het vanuit een integrale benadering inzetten van sport als middel teneinde bij te dragen aan oplossingen voor maatschappelijke lokale 'problemen' en ter versterking van de algemene lokale sociale infrastructuur;
- het leggen van lokale dwarsverbanden tussen diverse sportaanbieders en met andere aan de sport gerelateerde sportsectoren, zoals het onderwijs, de recreatie, het welzijnswerk en de gezondheidszorg. Dat levert win-win situaties op voor sport en andere sectoren.³

2.5. Ruimte voor Ontwikkeling

Ongeveer gelijktijd met de integrale sportnota van het ministerie van VWS laat NOC*NSF de breedtesportnota 'Ruimte voor Ontwikkeling' verschijnen. In deze nota geeft de nationale sportkoepel haar visie op de breedtesport.

Haar hoofddoelstelling⁴ omschrijft zij als volgt:

Het breedtesportbeleid heeft tot doel dat iedere inwoner van Nederland in elke fase van zijn of haar leven, naar eigen voorkeur en op grond van zelf gekozen beweegredenen aan sport en bewegingsactiviteiten van goede kwaliteit kan deelnemen, dan wel daarbij betrokken zijn.

Als belangrijke voorwaarde voor de realisatie van deze doelstelling ziet NOC*NSF met name in de verbetering van ondersteuning van de sportaanbiedende organisaties zodat op lokaal niveau een sportaanbod ontwikkeld en in stand gehouden kan worden, dat het mogelijk maakt om de hoofddoelstellingen van het breedtesportbeleid te verwezenlijken.

³ Beleidsbrief breedtesport van het ministerie van VWS, 1999.

⁴ Ruimte voor Ontwikkeling, Maatregelen ter verbetering van de ondersteuning van de breedtesport in Nederland in de periode 1997 – 2001. NOC*NSF, Arnhem, 1997.

Om invulling te geven aan deze doelstelling heeft NOC*NSF eveneens een aantal uitgangspunten geformuleerd. Deze drie uitgangspunten zijn:

1) *Organisatieverbanden waarin mensen regelmatig kunnen sporten bieden de meeste garantie voor kwaliteit*

NOC*NSF erkent dat een verbreding van de horizon noodzakelijk is omdat de wensen van de sporters toenemen. Wel vindt zij dat de kwaliteit van de sport en de realisatie van haar doelstelling het beste gerealiseerd kan worden door organisatieverbanden die regelmatige sportbeoefening mogelijk maken. Waarbij de sportvereniging het voordeel heeft op andere organisatieverbanden dat het mensen tevens de gelegenheid biedt op een andere wijze bij de sport betrokken te zijn. Door het vervullen van een kaderfunctie kan een sporter bijdragen aan de voor elkaar, door elkaar cultuur die veelal nog heerst binnen de sportvereniging.

2) *Het dubbelkarakter van de sport geeft vorm aan het aanbod*

Sport is een doel op zich, mensen vinden het leuk om hun vrije tijd sportend door te brengen. Sport is daarnaast een middel om maatschappelijke doelstellingen, zoals participatie en integratie te realiseren. Volgens NOC*NSF is het niet nodig om een discussie tussen doel en middel te voeren. Zij stelt dat mensen gaan sporten omdat zij dat leuk vinden, waardoor sport bijna vanzelf als middel wordt ingezet.

3) *De kwaliteit van het ondersteuningsaanbod moet goed zijn*

Daar kwaliteit moeilijk te definiëren is, stelt NOC*NSF dat de volgende drie punten de minimumeisen zijn wil er sprake zijn van een kwalitatief goed ondersteuningsaanbod:

a) *gericht op continuïteit van het totale aanbod*

De ondersteuning dient gericht te zijn op het in stand houden van het reguliere sportaanbod en proberen gesubsidieerde projecten in te bouwen in het aanbod van de sportaanbieder.

b) *bereikbaarheid van het aanbod*

De sportaanbieder moet dichtbij huis ondersteuning kunnen krijgen. Daarnaast dienen de kosten laag te zijn en aan te sluiten bij de behoefte van de vereniging.

c) *vraaggericht maatwerk*

De kwaliteit kan daarnaast worden afgemeten of de producten van de ondersteuningsorganisaties aan sluiten bij de vraag of behoefte uit de markt.

Binnen deze nota hebben we aangegeven op welke wijze de gemeente Roosendaal probeert aan te sluiten bij deze ontwikkelingen en uitgangspunten om het belang van de sport binnen onze gemeente te benadrukken.

HOOFDSTUK 3   PROGRAMMA'S EN PROJECTEN

3.1.   Inleiding

In dit hoofdstuk is per thema aangegeven welke programma's en projecten de gemeente Roosendaal wil starten om concreet handen en voeten te geven aan het breedtesportbeleid binnen haar grenzen. Hierbij is gekozen om eerst de specifieke bevolkingsgroepen die zich in een sportachterstand bevinden te behandelen. Te starten met de jeugd daarmee het belang dat de gemeente hecht aan deze doelgroep te benadrukken. Aansluitend hierop komen verenigingsondersteuning en vrijwilligersbeleid binnen de sportvereniging aan de orde. Tenslotte wordt er aan een aantal overige onderwerpen aandacht besteed.

3.2.   Jeugd

De sport is lange tijd bij uitstek het domein geweest van de jeugd. In de jaren 70 is het overheidsbeleid te kenschetsen als jeugdbeleid. In de jaren 80 verschuift de aandacht mede door een afnemend aantal jongeren naar verschillende doelgroepen in de sport.

In het midden van de jaren 90 dringt het besef door dat de jeugd door veranderende normen en waarden om onmiddellijke aandacht vraagt. Uit diverse onderzoeken naar de sportbeoefening onder de jeugd blijkt, dat 73% van hen wisselt van sportvereniging en meer dan eenderde voor zijn 16^e er weer mee stopt. Verder blijkt dat van de groep 16 – 24 jarigen slechts 30% voldoende beweegt. Deze opkomende bewegingsarmoede, onder met name de oudere jeugd, is de voornaamste reden voor het starten van de campagne 'Jeugd in Beweging'.

Onder impuls van de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen is de projectgroep Jeugd in Beweging in het leven geroepen. Deze projectgroep heeft een enorme stimulans gegeven aan het onderwerp jeugd en bewegen en het weer in het middelpunt van de belangstelling gekregen.

De gemeente Roosendaal heeft zoals aangegeven in het collegeprogramma voor 1999 – 2002 de subsidie voor jeugdleden van sportverenigingen verhoogd tot 25 gulden per lid.

Binnen de groep jeugd wordt een grof onderscheid gemaakt naar twee grote groepen. Namelijk de basisschooljeugd en de jongeren op het middelbaar onderwijs.

A) *jongeren van 6 t/m 12 jaar*

Zeer veel jongeren in deze leeftijdsgroep sporten en maken gebruik van de diensten van de sportvereniging. Het beleid van de gemeente Roosendaal beperkt zich binnen deze doelgroep tot een tweetal speerpunten.

Ten eerste blijkt uit onderzoek dat de zwemvaardigheid van de jeugd uit de gemeente Roosendaal laag is. Op verzoek van de gemeenteraad wordt bekeken op welke wijze de zwemvaardigheid van de Roosendaalse jeugd kan worden vergroot. Het herinvoeren van het schoolzwemmen is een van de mogelijkheden.

Ten tweede ondersteunt de gemeente Roosendaal het project de "De Sportieve School" van de Nederlandse Katholieke Sportfederatie. Een project voor jongeren in de leeftijd van 10 tot en met 12 jaar.

De afnemende belangstelling voor sporten kan worden gekeerd door de basisschoolleerlingen een veelzijdiger en kwalitatief goed bewegings-/sportpakket aan te bieden waardoor zij beter inzicht krijgen in de soorten sport die er zijn en waar men goed in blijkt te zijn. Een bewustere keuze op jongere leeftijd zou de uitval in het voortgezet onderwijs kunnen verminderen. Tevens legt het een basis voor een leven lang sportbeoefening.

In januari 1997 is op 14 basisscholen gestart met het sportkennismakingsproject "De Sportieve School". In het schooljaar 1999/2000 doen ook de scholen in de voormalige gemeente Wouw mee en komt het aantal op 21 scholen.

Het sportkennismakingsproject "De Sportieve School" richt zich op de leerlingen van de groepen 7 en 8 van de basisscholen in de gemeente Roosendaal. Het belangrijkste doel van dit project is om zoveel mogelijk jongeren tot bewegings- en sportbeoefening te brengen. Dit moet dan leiden tot daadwerkelijke, regelmatige en blijvende bewegings- en sportbeoefening. Voor het project wordt een veelzijdig kwalitatief goed bewegings/sportpakket gebruikt. Met het totale pakket wordt meer inzicht verschaft in de mogelijkheden en interesses in bewegen en de verschillende takken van sport. De kinderen kunnen zelf een meer bewustere keuze maken voor een sport.

Het project bestaat uit sportkennismakingslessen tijdens de les lichamelijke oefening op de scholen enerzijds en sportintroductie cursussen bij de sportverenigingen in de gemeente Roosendaal anderszijds.

In de kant-en-klaar sportkennismakingslessen worden in verschillende takken van sport 3 lessen per sport aangeboden. De groepsleerkracht beschikt zo over een kwalitatief en kwantitatief hoogwaardig sport/lichamelijk opvoedingsaanbod dat op maat is gemaakt.

In samenwerking met de scholen worden bij de sportverenigingen sportkennismakingscursussen aangeboden. Middels het deelnemen aan trainingen bij een sportvereniging naar keuze kan uitgebreid kennis worden gemaakt met een nieuwe sport of sportvereniging.

Mede door de positieve geluiden vanuit zowel scholen, sportverenigingen als de kinderen ondersteunt de gemeente Roosendaal dit project in ieder geval tot het schooljaar 2001/2002.

Momenteel is het onderwerp Brede School volop in de belangstelling. Het gaat dan om een aanpak die erop gericht is het vermogen van kinderen en jongeren te stimuleren om zelf in hun omgeving de beste melange aan ontwikkelingsmogelijkheden te vinden. Het gaat in principe om activiteiten voor kinderen van 0 tot 18 jaar. Verschillende gemeenten zijn gestart met activiteiten rondom de basisschool. Activiteiten in de voorschoolse fase, tijdens schooltijd en voor en na schooltijd. Daarbij wordt bijvoorbeeld gedacht aan sociaal-cultureel werk, creativiteit, buitenschoolse opvang en sport. De bedoeling is dat de activiteiten elkaar aanvullen en versterken ten behoeve van de ontwikkelkansen van de kinderen.

In Roosendaal is inmiddels een onderzoek gestart naar de ideeën die op dit gebied leven bij de diverse scholen en instellingen. De presentatie van de gegevens wordt verwacht in november 2000 in een Stedelijke visie Brede School Roosendaal.

In de wijk Kalsdonk is reeds een werkgroep ingesteld die een visie gaat ontwikkelen op een Brede School in deze wijk.

Voor een Brede School aanpak is sport erg interessant. Sportactiviteiten leveren immers een belangrijke bijdrage aan de diverse ontwikkelingsaspecten van kinderen en jongeren. Het benutten van de mogelijkheden van sport bij het ontwikkelen van een Brede School is derhalve een aantrekkelijke optie.

Voor de sport en de leefbaarheid van de buurt is het van belang dat de functie sport in het ruimtelijk beleid wordt opgenomen. Voor de jeugd betekent dit dat dicht bij huis kleinschalige sportvoorzieningen op wijk- en buurtniveau worden gerealiseerd, zoals trapveldjes, basketballpleintjes, maar ook het beschikbaar stellen van het gymnastieklokaal van de school in de avonduren en het laten beoefenen van bepaalde vormen van sport in een buurthuis. Gestreefd moet worden naar een leefomgeving van hoge kwaliteit. De grootschalige sportvoorzieningen kunnen dan op een grotere afstand worden gepland.

B) de jeugd van 12 t/m 18 jaar

De middelbare schooljeugd vormt een beduidend moeilijkere doelgroep dan de jeugd tot en met 12 jaar. In die zin dat de sport veel meer concurrentie ondervindt van andere vrijetijdsbestedingen zoals: uitgaan, bijbaantjes of een vriendje of vriendinnetje. Het percentage dat lid is van een sportvereniging is over het algemeen beduidend lager. De gemeente Roosendaal is van mening dat een goede basis onontbeerlijk is zoals die wordt gelegd bij de jongste jeugd. De oudere jeugd heeft deze aandacht lang moeten ontberen, de gemeente wil daarom specifieke projecten starten voor deze doelgroep. De gemeente Roosendaal streeft naar een optimalisatie van kennis en kunde. Dit wil zij bereiken door een schakelfunctie te vervullen tussen verschillende lokale projecten en initiatieven. Tevens wil de gemeente hiermee benadrukken dat er sprake is van een gedeelde verantwoordelijkheid.

Op korte termijn wil de gemeente Roosendaal de sterke punten en mogelijkheden vanuit de sport en het onderwijs bundelen en ondersteunen. De basisgedachte is dat sport en onderwijs samen te laten werken om leerlingen kennis te laten maken met sport en hen zelf mede vorm te laten geven aan hun eigen sportactiviteiten. Waarbij op het gebied van sport ook kan worden gedacht aan het voorbereiden van jongeren op een vrijwilligersfunctie binnen de sport.

Daarbij dient binnen de lessen op school aandacht te worden besteed aan de relatie tussen gezondheid, bewegen en sporten. Hierbij kan worden gedacht aan de lessen lichamelijke opvoeding, verzorging en biologie. De verdere verdieping binnen een tak van sport dient plaats te vinden bij de sportverenigingen of andere sportaanbieders.

Binnen deze groep wil de gemeente Roosendaal een tweesporenbeleid volgen. Deze sporen kunnen elkaar zeker versterken.

Onder invloed van tweeverdieners wordt buitenschoolse opvang steeds belangrijker. De gemeente Roosendaal wil het initiatief van atletiekvereniging THOR betrekken bij haar nieuw te ontwikkelen Buitenschoolse Opvang (BSO)-beleid. Het doel van het project is drieledig:

- 1) na-schoolse opvang voor 12 – 18 jarigen realiseren;
- 2) het bieden van studiebegeleiding;
- 3) sporttraining als ontwikkelingsmethode om weerbaar de maatschappij te kunnen betreden.

Ten tweede is de gemeente zeer te spreken over het initiatief van het Zoomvliet college om

jongeren naar voorbeeld van het schoolsportproject voor de jongste jeugd de mogelijkheid te bieden zich te verdiepen in een bepaalde tak van sport. Jongeren kunnen binnen de reguliere lessen kennis maken met een sport. Essentieel hierbij is de samenwerking met de sportverenigingen in de gemeente Roosendaal, ook de commerciële sportaanbieders kunnen hierin als partner worden genoemd. Tevens worden leerlingen voorbereid op het vervullen van vrijwilliger- en kaderfuncties in de sport.

Voor de realisatie van de projecten ziet de gemeente Roosendaal een belangrijke plaats weggelegd voor het sportondersteuningsbureau, zeker als ondersteuner maar mogelijk ook als coördinator.

3.3. Ouderen

Door de toenemende welvaart en onze bevolkingsopbouw neemt het aantal ouderen snel toe. De groei is in Noord-Brabant zelfs nog veel sterker dan in de rest van Nederland, waarbij ook Roosendaal een groot percentage ouderen kent. Terecht vraagt deze groep om de aandacht van de gemeente Roosendaal. Naast dat zij hun tijd aangenaam door willen brengen, zijn er andere maatschappelijke doelen aan te wijzen. Zoals het voorkomen van een sociaal isolement of het gezond oud worden. Geen enkele bevolkingsgroep laat zich over een kam scheren, ouderen vormen hierop geen uitzondering. Desondanks ontkomen we niet aan enkele generalisaties om te komen tot een werkbare indeling. Hieronder is schematisch aangegeven welke indeling we hanteren.

Leeftijd	30/35	50	55	60	65	70	75/80	Trefwoorden
SvO								<ul style="list-style-type: none"> • bewegen/sport centraal • randvoorwaarden • ouderenvriendelijk
MBvO								<ul style="list-style-type: none"> • ouderdomsmotoriek centraal • bewegen/sportvorm als middel tot bevordering relatielegging en algehele mobiliteit
Chronisch zieken								<ul style="list-style-type: none"> • klacht centraal • bewegen als middel verbeteren lichamelijk functioneren

SvO staat voor Sport voor Ouderen hieronder vallen die activiteiten die binnen de sportvereniging plaats vinden of plaats zouden kunnen vinden.

MBvO omvat de volgende activiteiten: gymen, volksdansen, wateractiviteiten en koersbal. Hoewel dit een absolute indeling lijkt zijn er grensgevallen, zo wordt bowls een afgeleide van koersbal geschaard onder Sport voor Ouderen.

Onder chronisch zieken vallen die mensen die last hebben van een chronische aandoening of chronische klachten.

De zwarte vlakken geven aan waar de kerngroep zich qua leeftijd bevindt binnen een bepaalde activiteit. Met de grijze vlakken worden de grens- en overgangsgebieden aangegeven.

A) *ouderen vanaf 50 jaar*

De generatie die is geboren in de tweede wereldoorlog of vlak daarna wordt ook wel aangeduid

met de term protestgeneratie. Er zijn een aantal specifieke kenmerken aan te geven die van belang zijn om hun sportgewoonten in beeld te krijgen. Ten eerste zijn ze in betrekkelijke welvaart en vrede opgevoed. Ten tweede zijn ze mondig en beschikken over een gunstig inkomen. Als derde en laatste vormt sport een bekend fenomeen binnen hun leven. De iets oudere generatie geboren tussen 1930 en 1940 wordt ook wel aangeduid met de stille generatie. Bij hen nam werk de belangrijkste plaats in, in hun leven. Hoewel zij in hun jeugd weinig gesport hebben, is sport geen onbekend fenomeen.

Deze beide generaties gaan genieten of genieten al van hun welverdiende rust en hebben voor sport een belangrijke plaats in hun leven gereserveerd. De sportvereniging vormt voor hen een vanzelfsprekende aanbieder van deze sportmogelijkheden. De gemeente Roosendaal is van mening dat ouderen zich moeten kunnen aansluiten of kunnen blijven sporten binnen het georganiseerd verband van de sportvereniging. Vanuit het op te richten sportondersteuningsbureau kunnen sportverenigingen hulp krijgen bij het opzetten of verder uitbouwen van hun sportaanbod voor ouderen. Gedurende een korte periode krijgen verenigingen op projectmatige wijze ondersteuning, waarbij met name de promotie van de vereniging naar ouderen en het aanpassen van het sportaanbod op de mogelijkheden en wensen van ouderen centraal staat.

Daarnaast kan vanuit het sportondersteuningsbureau hulp worden geboden aan groepen van ouderen die graag specifieke activiteiten gerealiseerd zien om in lacunes te voorzien die er eventueel zijn in het aanbod van ouderensport.

B) *ouderen vanaf 70 jaar en chronisch zieken*

De vooroorlogse generatie is te beschrijven aan de hand van de volgende algemene kenmerken:

- 1) bij velen loopt de gezondheid en de financiële zekerheid gevaar;
- 2) sportbeoefening vormt voor velen een uitzondering;
- 3) beginners kampen met bewegingsbeperkingen.

Voorop staat dat ouderen zolang mogelijk actief blijven binnen de sportvereniging. Voor de mensen die onder meer begeleiding willen sporten wil de gemeente Roosendaal in nauwe samenwerking tussen welzijn en sport het aantal MbvO-groepen uitbreiden.

C) *chronisch zieken*

De term chronisch zieken wordt veel gebruikt om een grote groep van mensen met diverse chronisch aandoeningen aan te geven. De bekendste en meest voorkomende aandoeningen zijn: artrose, bechterew, chronische huidaandoeningen, chronische longaandoeningen, coronaire hartziekten, CVA, dementie, depressie, diabetes, epilepsie, incontinentie, hoge bloeddruk, lage rugpijn, migraine, osteoporose, overgewicht en reuma. Belangrijker is hoe mensen zelf hun klachten betitelen en zich aangesproken voelen. De ene hartpatiënt is moeilijk te vergelijken met de andere. Vaak zijn het oudere mensen die binnen deze categorie vallen. Voor deze groep wil de gemeente Roosendaal gebruik maken van de aanbevelingen die zijn gedaan in de adviesnota 'Meer bewegen voor ouderen en chronisch zieken in Roosendaal'. Deze nota is tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het Stedelijke Instituut Welzijn (SIW) en de Stichting Thuiszorg West-Brabant (TWB). In deze nota wordt gepleit voor de instelling van het project 'Roosendaal beweegt'. Doel van het project is om het bestaande aanbod voor deze doelgroep te

stroomlijnen door het aantal deelnemers op peil te houden, het optimaliseren van de capaciteit van de huidige groepen en het geven van kwaliteitsimpuls. Ten tweede een verdere uitbreiding van het aanbod om meer ouderen en chronisch zieken aan het bewegen te krijgen.

3.4. Gehandicapten

Sportbeoefening is moeilijk voor lichamelijk en verstandelijk gehandicapten. De aanwezigheid van een handicap brengt met zich mee dat de meesten in het dagelijks leven motorisch minder actief zijn. Dit heeft een negatieve invloed op de algemeen lichamelijke conditie van de gehandicapten.

Sportbeoefening kan het gebrek aan beweging compenseren.

Naast een fysieke waarde heeft de sportbeoefening een belangrijke psychologische waarde voor zowel de lichamelijk als verstandelijk gehandicapten; angstgevoelens verdwijnen, de onzekerheid vermindert, het zelfvertrouwen wordt versterkt en het gevoel van eigenwaarde neemt toe. De gemeente Roosendaal is van mening dat gehandicapten zoveel mogelijk hun plaats moeten vinden binnen het verband van de reguliere sportvereniging.

Verenigingen die een afdeling voor lichamelijk of verstandelijk gehandicapten willen opzetten kunnen worden ondersteund middels een zogenaamd project organisatorische integratie. Doel van zo'n project is een goede integratie van gehandicapte sporters bij de reguliere sportbeoefening te bewerkstelligen. Belangrijk is de ondersteuning van het vaak enthousiaste kader van de verenigingen om de kans van slagen zo groot mogelijk te laten zijn. Om een kwalitatief goede ondersteuning te bieden is het belangrijk dat het sportondersteuningsbureau nauw samenwerkt met deskundigen uit de provincie, waaronder de sportkoepel voor aangepast sporten en verstandelijk gehandicapten NEBAS/NSG.

Binnen de kaders van de WVG kunnen mensen met een lichamelijke en/of verstandelijke handicap die willen sporten voor het vervoer een beroep doen op een WVG-vervoersvoorziening, zoals deeltaxi. Tevens bestaat de mogelijkheid tot het aanvragen van een sportrolstoel.

De gemeente Roosendaal is bij de nieuwbouw van sportaccommodaties van zowel gemeente als particulieren alert op een goede realisatie van de toegankelijkheid voor gehandicapten. Alhoewel dit bij particuliere bouwers door de gemeente (nog niet) afdwingbaar is.

3.5. Allochtonen

Onze multiculturele samenleving is een bekend gegeven. Het percentage allochtonen in de gemeente Roosendaal laat geen afwijkend beeld zien. Uit ervaring en onderzoek blijkt dat de sportdeelname van de allochtonen achter blijft bij de autochtonen. De oorzaken voor het achterblijven van de sportdeelname zijn uit te splitsen naar de allochtone sporter zelf en de sportvereniging.

Voor de allochtone sporter zijn deze uit te splitsen naar:

a) *culturele achtergrond*

De achterstand in de Nederlandse taal kan leiden tot onzekerheid wat betreft de deelname aan de sport of zich thuis voelen in de vereniging.

Veel allochtonen zijn in hun land van herkomst niet of nauwelijks in aanraking gekomen met het instituut sport. Daardoor zijn zij onbekend met de rechten en plichten die gepaard gaan met het lidmaatschap van een sportvereniging.

b) *sociaal-economische factoren*

De inkomsten van allochtonen zijn over het algemeen laag. Hierdoor is men gedwongen tot het

maken van keuzes waarbij sport een lage prioriteit heeft.

c) *leeftijd/verblijfsduur*

Er blijkt een relatie te bestaan tussen de verblijfsduur in Nederland en mate van sportdeelname. Net als bij autochtone personen neemt de deelname af naarmate men ouder wordt. Onder allochtonen zijn het met name de jongeren die sport beoefenen. Wel blijft door het ontbreken van een draagvlak voor de sport onder de ouderen de aanmoediging naar de kinderen achterwege.

Oorzaken die gezocht kunnen worden bij de vereniging

a) *Afwezigheid van landgenoten*

Door het ontbreken van landgenoten wordt een hoge drempel opgegooid voor veel allochtonen om te gaan sporten. Het groepsgewijs instromen bij een reguliere vereniging stuit veelal op bezwaar.

b) *Prestatiegerichtheid*

De voornaamste redenen om te sporten is elkaar ontmoeten en plezier maken. Dit past slecht binnen de Nederlandse verenigingen die sterk prestatiegericht zijn en vele verplichtingen kennen.

c) *Traditionele verenigingscultuur*

De cultuur binnen veel verenigingen is als traditioneel te omschrijven. Verenigingen zijn hierdoor niet voorbereid op de toestroom van allochtonen binnen hun vereniging. De participatie als kaderlid blijft hierdoor eveneens achterwege.

d) *Tekort aan kader*

Veel verenigingen kampen met een tekort aan kader. De leden die nog over zijn geven de voorkeur aan het draaiende houden van de vereniging boven nieuwe projecten.

e) *Geen bereidheid tot speciale maatregelen*

Een beperkt aantal verenigingen is bereid tot het nemen van speciale maatregelen om de sportdeelname binnen hun vereniging mogelijk te maken.

De gemeente Roosendaal streeft uiteindelijk naar de integratie van allochtonen binnen het reguliere verband van de sportvereniging. Om deze weg naar de sportvereniging te realiseren kan een tussenstap worden gemaakt via het sportbuurtwerk en/of doelgerichte activiteiten. Hiervoor ziet de gemeente Roosendaal een actieve rol voor zichzelf weggelegd bij initiatie of het mogelijk maken van projecten. Er dient hierbij nadrukkelijk te worden samengewerkt met sociaal-cultureel werk en zelforganisaties.

3.6 Sportbuurtwerk

Onder sportbuurtwerk wordt verstaan het organiseren en stimuleren van sportactiviteiten op wijk- en buurtniveau. In de gevallen dat mensen niet sporten, zal de sport dichterbij de mensen toegebracht moeten worden. Over het algemeen geldt dat projecten meer succes hebben als ze aansluiten bij voorzieningen waar deze groepen al participeren, zoals eigen organisaties van minderheden, ouderen en gehandicapten en bij buurtwerk en onderwijs. Vanuit de ervaringen in andere gemeenten is Roosendaal gestart met het project Meer met sport in de wijk Kalsdonk.

Onder leiding van een professionele kracht wordt vorm gegeven aan het sportbuurtwerk. Binnen het

project is het belangrijk gebleken om enerzijds vanuit de sport een bijdrage te leveren aan sociale vernieuwing en anderzijds een effectiever en meer doelgericht sportstimuleringsbeleid te voeren. Doel is om te komen tot een stijging van de sportdeelname en daarmee aan een meer volwaardige deelname aan de samenleving van de wijk en zijn bewoners. Tevens dienen er gunstige voorwaarden te worden geschapen zodat vormen van zelforganisatie of integratie in bestaande organisaties zich kunnen ontwikkelen.

Het project richt zich op alle inwoners in de wijk. Speciale aandacht gaat uit naar de jongeren die nog niet sporten. Voorop staat dat de sportbuurtactiviteiten snel met andere activiteiten worden geïntegreerd en een zekere mate van zelforganisatie. Hiervoor is het belangrijk om te bouwen of te kunnen beschikken over een netwerk van vrijwilligers. Tenslotte is het van belang dat sportbuurtwerk gezien moet worden als een andere manier van sportstimulering waarbij uitdrukkelijk gebruik wordt gemaakt van reguliere sportkaders, verenigingen en accommodaties.

Gezien de positieve resultaten in de wijk Kalsdonk en de mogelijkheid om subsidie aan te vragen bij het ministerie van VWS in het kader van de breedtesportimpuls wil de gemeente Roosendaal, het concept verder uitbouwen naar andere wijken binnen de gemeente. De sportbuurtwerker moet nauw samenwerken met het sportondersteuningsbureau, maar dient wel zo dicht mogelijk bij de basis dus in buurt zelf werkzaam te zijn.

3.7. Verenigingsondersteuning

Het concept verenigingsondersteuning is aan het eind van de jaren '80 ontwikkeld toen de verenigingen werden geconfronteerd met een teruglopend ledenaantal. Door de sterk veranderde maatschappelijke ontwikkelingen zijn de problemen voor de verenigingen in aantal en intensiteit sterk toegenomen. Enkele problemen waarmee sportverenigingen worden geconfronteerd zijn:

- Verloop en verlies binnen het ledenbestand
- Slechte of verslechterende financiële situatie
- De afnemende betrokkenheid van de leden
- Tekort aan vrijwillig kader in zowel kwalitatieve als kwantitatieve zin

Hierdoor is verenigingsondersteuning volop in de belangstelling komen te staan van zowel de sportbonden als NOC*NSF. Deze laatste heeft een extra impuls gegeven door het opstarten van het project speerpuntgebieden in de breedtesport.

Onder verenigingsondersteuning kan worden verstaan:

Een dienstverlenende activiteit op het gebied van organisatorisch en bestuurlijk functioneren van sportverenigingen waarbij daadwerkelijk sprake is van een of meerdere bezoeken van een ondersteuner ten behoeve van het vraaggericht oplossen van verenigingsknelpunten.

Essentieel is dat samen met de vrijwilligers binnen de vereniging wordt gezocht naar oplossingen. Binnen verenigingsondersteuning zijn aspecten als zelfwerkzaamheid en maatwerk kernwoorden. Hiermee is duidelijk dat naast een ondersteunende instelling er een belangrijke rol is weggelegd voor de vrijwilligers binnen de sportvereniging.

3.7.1. Een loket

Om voor verenigingen de drempel naar ondersteuning zo laag mogelijk te houden wil de gemeente Roosendaal over gaan tot de instelling van een één loketfunctie. Hier moeten verenigingen terechtkunnen met allerlei vragen, behalve die vragen die betrekking hebben op het sport-technische gedeelte. Dit kunnen vragen zijn voor ondersteuning bij het opstellen van een beleidsplan of een gedeelte van beleid. Maar ook vragen op het gebied van financiën of juridische zaken.

Voor het oplossen van deze vragen zijn twee mogelijkheden. In eerste instantie wordt gekeken in hoeverre vanuit het bureau de ondersteuning kan worden geboden. Mocht er sprake zijn van onvoldoende capaciteit of de deskundigheid ontbreken dan kan er worden gezocht binnen het netwerk van het bureau om de vraag van de vereniging op te lossen.

Het voordeel van één loket is dat voorkomen wordt dat verenigingen van het kastje naar de muur worden gestuurd. Daarnaast kan de ondersteuning actief worden gepromoot onder de verenigingen in de gemeente Roosendaal. Tevens kan de voorlichting van de verenigingen ten aanzien van nieuwe ontwikkelingen in de sport door het bureau ter hand worden genomen. Door een vast aanspreekpunt kan er goede relatie worden gelegd tussen bureau en sportvereniging.

3.7.2. Vrijwilligers in de sportvereniging

Gezien het belang dat de vrijwilligers vormen voor het in stand houden van het sportaanbod wil de gemeente Roosendaal hier in het bijzonder aandacht aan besteden.

De georganiseerde sport is onmogelijk zonder de inzet van de vele vrijwilligers. NOC*NSF gaat in haar beleid er vanuit dat er maar liefst meer dan één miljoen mensen zich belangeloos inzetten voor hun sportvereniging. Daar staat wel tegenover dat maar liefst 56% van de sportclubs aangeeft dat het werven van vrijwilligers in de afgelopen vijf jaar moeilijker is geworden. Bovendien beschikt bijna de helft van alle sportverenigingen (47%) naar eigen zeggen over onvoldoende geschikte vrijwilligers. Het is lastig om het vrijwilligersprobleem nader te verklaren omdat het niet mogelijk is om over de sportvereniging te spreken net zo min als over het vrijwilligersprobleem. Hierdoor moeten we ons beperken tot de grote lijnen en de gemeenschappelijke kenmerken.

Veel verenigingen zoeken de oorzaak van de problemen in de ontwikkelingen in onze maatschappij, individualisering, consumentisme en 24-uurs economie, wat echter niet ondersteund wordt door cijfers. Nog nooit zijn zoveel mensen actief in de sport als de genoemde 1 miljoen. Mogelijk heeft deze stijging geen gelijke tred gehouden met de groei van de georganiseerde sport in de afgelopen jaren en is er dus gewoon sprake van een behoefte aan kader.

Er gaan steeds meer geluiden op om de oorzaken van het vrijwilligersprobleem te zoeken in de vereniging zelf. Deze zienswijze biedt ook meer mogelijkheden voor de vereniging naar het zoeken van oplossingen. Namelijk door in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen, door verenigingstaken anders te organiseren en leden anders tegemoet te treden. Leden willen zich best wel inzetten voor hun vereniging alleen geven zij de voorkeur aan taken die in omvang en tijd duidelijk zijn.

Het probleem is dat binnen veel verenigingen de norm wat vrijwilligerswerk is wordt bepaald door de kernvrijwilligers die zich al hun hele leven inzetten voor de vereniging. Voor de georganiseerde sport de uitdaging om in te spelen op het aanwezige potentieel binnen hun vereniging door het leveren van maatwerk aan hun leden door rekening te houden met hun interesses en behoeften.

De gemeente Roosendaal onderkent de geschetste problematiek en wil:

a) *naar een planmatige en gecoördineerde aandacht voor vrijwilligers*

Door bewust en planmatig aandacht te schenken aan de werving en behoud van vrijwilligers kan de eerste stap worden gezet naar de oplossing van het vrijwilligersprobleem. Hierdoor krijgt het een basis binnen de vereniging en is zij niet meer afhankelijk van een beperkt aantal personen. Het introduceren van vrijwilligersbeleid kost tijd, terwijl deze hard nodig is voor de dagelijkse besommingen binnen de vereniging. Verenigingen moeten er van worden overtuigd dat het investeren in vrijwilligersbeleid essentieel is voor het voortbestaan van de vereniging. Voor alle taken binnen een vereniging zijn namelijk vrijwilligers nodig. Vrijwilligersbeleid staat dus niet op zich zelf maar is onlosmakelijk verbonden met het algemene beleid binnen de vereniging.

b) *inspelen op en gebruik maken van diversiteit*

Landelijk blijkt het overgrote gedeelte van vrijwilligers, dat actief is binnen een vereniging, van het mannelijk geslacht te zijn, ouder dan 35 jaar en van autochtone afkomst. Hierdoor blijft een grote groep van potentiële vrijwilligers braak liggen. De gemeente Roosendaal wil stimuleren dat meer mensen buiten deze traditionele groep worden ingezet als vrijwilliger. Dit heeft als voordeel dat verenigingen makkelijker kunnen voorzien in hun behoefte aan vrijwilligers. Maar heeft eveneens als voordeel dat geluiden van de verschillende groepen binnen de vereniging gehoord worden, wat het democratische gehalte dat een vereniging van oudsher is ten goede komt.

c) *ondersteuning op maat*

Veel verenigingen zetten hun beste beentje voor om het vrijwilligersprobleem op te lossen en een vrijwilligersbeleid te voeren. Het probleem is vaak dat het verenigingen ontbreekt aan kennis, ervaring en instrumenten om bewust en planmatig aandacht te besteden aan hun vrijwilligers. Er zijn echter genoeg mogelijkheden voor ondersteuning, alleen weten verenigingen de weg niet te vinden. De gemeente Roosendaal wil zoals, hierboven is aangegeven, vraag en aanbod dicht bij elkaar brengen en zorgen dat de ondersteuningsorganisaties inspelen op de behoefte bij de verenigingen.

d) *verbetering van de sportoverstijgende randvoorwaarden*

Veel wettelijke maatregelen hebben invloed op de sportvereniging en daarmee hun vrijwilligers. Te denken valt hierbij aan maatregelen van fiscaal en juridische aard. Vaak worden verenigingen overspoeld met uitgebreide vragenformulieren van de zijde van de gemeente. In de toekomst wil de gemeente Roosendaal dat bij het verzamelen van gegevens rekening wordt gehouden met de specifieke structuur van de sportvereniging. Dit betekent dat vragenlijsten van tevoren worden gecheckt door de afdeling beleid van de sector cultuur en maatschappij in overleg met de betrokken afdeling.

Vanuit het sportondersteuningsbureau moeten er voorlichtingsavonden worden georganiseerd omtrent het onderwerp vrijwilligersbeleid in de sportvereniging. Verenigingen blijken veelal niet op de hoogte zijn van de vele ondersteuningsmogelijkheden. Deze avonden hebben een tweeledig doel:

- 1) Verenigingen informeren over de mogelijkheden om het vrijwilligersprobleem binnen hun eigen organisatie aan te pakken. Ofwel zelfstandig met de beschikbare instrumenten ofwel met behulp van derden.

- 2) Verenigingen motiveren het vrijwilligersprobleem aan te pakken en een vrijwilligersbeleid voor hun sportvereniging op te stellen.

Als een vervolg op deze avonden kunnen verenigingen worden ondersteund middels een zogenaamd in-company project. Gedurende een aantal bijeenkomsten geven verenigingen aan de hand van praktische instrumenten vorm aan een vrijwilligersbeleid. Met als doel dat verenigingen zowel op korte als langere termijn minder problemen met het werven en vooral behouden van kader.

Kaderleden van sportverenigingen kunnen tijdens deze avonden nogmaals worden gewezen op de subsidie-mogelijkheden voor het volgen van kadertrainingen om zo de deskundigheid binnen de sportvereniging op peil te houden en het liefst te vergroten.

3.8. Overige projecten

In deze laatste paragraaf worden tenslotte een aantal onderwerpen in het kort behandeld.

3.8.1. Sportraad/belangenbehartiging

De laatste tijd herwint de sportraad weer aan populariteit. De sportverenigingen willen hun belangen behartigen in deze tijd van snelle ontwikkelingen. De gemeente Roosendaal beschouwt het oprichten van een sportraad als een taak van het particulier initiatief. De gemeente is van mening dat het initiatief vanuit de sportverenigingen moet worden genomen.

3.8.2. Sportgezondheid

De voordelen van het sporten zijn nog altijd groter dan de kosten die worden gemaakt naar aanleiding van sportblessures. Het sportondersteuningsbureau kan hier op inspelen door bijvoorbeeld de organisatie van thema-avonden blessurepreventie.

3.9 Tenslotte

In dit hoofdstuk is een flink aantal items genoemd dat de gemeente Roosendaal wil oppakken. Door deze opsomming lijkt het mogelijk dat al deze projecten naast elkaar worden uitgevoerd. Echter daar waar mogelijk zal er worden gezocht naar mogelijkheden om projecten te combineren. Een belangrijke rol is hierbij weggelegd voor het sportondersteuningsbureau. Dit wordt de spil in de uitvoering van het sportstimuleringsbeleid in de gemeente Roosendaal. Door alle sportstimuleringsactiviteiten vanuit een organisatie te coördineren worden gemeenschapsgelden zo efficiënt en effectief mogelijk ingezet. Ook worden sportverenigingen zo min mogelijk belast. In het volgende en laatste hoofdstuk geeft de gemeente Roosendaal aan op welke manier zij uitvoering wil geven aan het geformuleerde sportbeleid.

HOOFDSTUK 4 ONDERSTEUNINGSSTRUCTUUR VOOR DE SPORT

4.1. Inleiding

Zoals in het begin van deze nota is aangekondigd heeft de gemeente Roosendaal een ambitieuze nota opgesteld om ten volle te profiteren van de mogelijkheden van de sport. De gemeente is zich er tevens van bewust dat er randvoorwaarden dienen te worden gecreëerd om deze ambities te realiseren. Hiervoor wil zij een duidelijke scheiding aan brengen tussen beleid en de uitvoering van beleid. De ontwikkeling van beleid beschouwt de gemeente Roosendaal als haar primaire verantwoordelijkheid. Voor de uitvoering van het beleid wil de gemeente Roosendaal op korte termijn een sportondersteuningsbureau opzetten. Zij sluit hierbij aan op het voorstel zoals geformuleerd door Sportservice Noord-Brabant en waarvoor zij inmiddels subsidie heeft gekregen van NOC*NSF. In dit hoofdstuk staat de structuur van het bureau en haar taken beschreven. Tenslotte wordt ingegaan op de relatie tussen het sportbureau en de gemeente Roosendaal.

4.2. Sportondersteuningsbureau

Het sportondersteuningsbureau Roosendaal wordt de organisatie die uitvoering geeft aan het gemeentelijk sportbeleid in de gemeente Roosendaal. De doelstellingen van het bureau kunnen als volgt worden weergegeven:

- 1) Het ondersteunen van de sportverenigingen en haar kaderleden om de sportinfrastructuur in de gemeente Roosendaal te versterken zodat haar inwoners op een verantwoorde wijze en naar eigen inzicht kunnen sporten of anderszins bij sport betrokken kunnen zijn.
- 2) Het initiëren, stimuleren en afstemmen van sportactiviteiten voor die groepen van mensen waarbij specifieke aandacht wenselijk wordt geacht. Dit om te voorkomen dat deze groepen van mensen in een sociaal isolement komen.

De belangrijkste voordelen om over te gaan tot het oprichten van een sportondersteuningsbureau zijn:

- a) één-loket functie, sportverenigingen en alle andere organisaties die behoefte hebben aan ondersteuning weten waar zij zich moeten melden met hun vragen;
- b) het bureau is in staat om slagvaardig te handelen doordat het een goede en directe relatie opbouwt met de belangrijkste aanbieders van sport, namelijk de verenigingen;
- c) het is beter in staat samen te werken met andere particuliere organisaties binnen de gemeente Roosendaal;
- d) het kan optimaal profiteren van de deskundigheid aanwezig bij andere ondersteuningsorganisaties in de sport;
- e) tenslotte kan worden geprofiteerd van subsidiemogelijkheden van andere organisaties voor het neerzetten van een structuur voor de ondersteuning van sport(verenigingen);
- f) ook heeft het de mogelijkheid om aanvullende financieringsbronnen aan te boren, waarvoor de gemeente Roosendaal reeds een toezegging heeft gekregen.

De belangrijkste taken van het sportondersteuningsbureau zijn:

1) *Het leveren van ondersteuning op maat*

Sportverenigingen kunnen uit eigen initiatief of op uitnodiging contact opnemen met het bureau voor ondersteuning op maat bij hun problemen. Het bureau zorgt ervoor dat de sportvereniging geholpen wordt. Dit kan door het bureau zelf worden opgepakt, dan wel dat de vereniging wordt doorverwezen.

2) *Opzetten en uitvoeren van sportstimuleringsprojecten*

Het bureau is de eerst verantwoordelijke voor het opzetten van projecten en het waarborgen van de continuïteit van deze projecten.

3) *Eventuele andere taken kunnen zijn:*

- * het informeren van sportverenigingen over de ontwikkelingen in de sport;
- * verzorgen van publiciteit omtrent de sportactiviteiten in de gemeente Roosendaal;
- * de organisatie van de kampioenenhuldiging.

Om deze doelen te realiseren is een professioneel apparaat onontbeerlijk. In de volgende paragraaf is de structuur nader beschreven.

4.3.   Structuur sportondersteuningsbureau

Het sportondersteuningsbureau is een onafhankelijke stichting, waarbinnen de volgende geledingen te onderscheiden zijn.

Bestuur

Hierin hebben mensen zitting die een bijdrage kunnen leveren aan de ontwikkeling van het bureau, maar ook aan de sport binnen de gemeente Roosendaal. Dit kunnen mensen zijn vanuit diverse geledingen. Zij nemen op persoonlijke titel zitting in het bestuur. Het verdient aanbeveling de samenstelling van het bestuur een afspiegeling te laten zijn van de Roosendaalse bevolking.

Klantengroep

In deze klankbordgroep zijn die organisaties vertegenwoordigd die in een nauwe relatie staan met sport of betrokken doelgroepen, om optimaal gebruik te maken van de bestaande structuren en om nieuwe activiteiten te stimuleren.

De belangrijkste taken van de klantengroep zijn:

- Het toetsen en aanbrengen van nieuwe beleidsontwikkelingen en producten om zorg te dragen voor een goed aanbod vanuit het ondersteuningsbureau.
- Het zorgdragen voor de binding met de praktijk vanuit diverse werkkerreinen.

Bureau

Voor het bureau wordt uitgegaan van een groeimodel. Hiermee houdt de personele bezetting een gelijke tred. Voor de uitvoerende activiteiten wordt er een onderscheid gemaakt naar werkzaamheden ten aanzien van verenigingsondersteuning en de activiteiten voor doelgroepen. Deze werkzaamheden kunnen worden samengevoegd tot een functie dan wel worden verdeeld over twee functies. De werkzaamheden gebeuren onder verantwoordelijkheid van het bestuur. Naarmate het bureau zichzelf heeft bewezen en de taken toenemen kan de personele bezetting verder mee groeien.

4.4. Relatie sportondersteuningsbureau en gemeente Roosendaal

De gemeente Roosendaal stelt de randvoorwaarden voor het sportbeleid in de gemeente. Zij stelt tevens jaarlijks een subsidie beschikbaar voor het functioneren van het bureau. Hierdoor is de gemeente in staat op een afstand uitvoering te geven aan haar sportbeleid. In nauwe samenwerking met de gemeente stelt het bureau jaarlijks haar werkplan op met daarin de doelstellingen die zij wil bereiken. De verantwoording legt het bureau af door jaarlijks een inhoudelijk en financieel jaarverslag op te stellen.

De gemeente Roosendaal heeft een centrale rol in het aansturen en financieren van deze dienstverlenende organisatie in de sport. Reden voor de gemeente om bijzondere aandacht te geven aan de volgende beleidsinstrumenten: coördinatie, adviseren/monitoren en financiering.

Coördinatie

Binnen de gemeente Roosendaal is het noodzakelijk dat er afstemming plaatsvindt tussen de sector sport en de overige sectoren om zodoende versnippering en verspilling te voorkomen. Daarnaast dient het bureau de coördinatie in de richting van provinciale welzijnsinstellingen en landelijke sportondersteuningsorganisaties voor zijn rekening te nemen.

Regiefunctie/procesbewaker

De gemeente dient er te zijn om de samenhang tussen diverse initiatieven te bewaken. Door de samenwerking tussen lokale sportorganisaties, welzijnsinstellingen en overige instellingen kan er synergie worden bereikt in de realisatie van een gemeentelijk sportstimuleringsbeleid.

Budgetfinanciering

De gemeente Roosendaal kan door het instellen van een sportondersteuningsbureau duidelijk haar financiële kaders afbakenen en taakgerichte opdrachten verstrekken om sportstimuleringsprogramma's te realiseren.

Hoofdstuk 5 FINANCIËLE GEVOLGEN

5.1 Inleiding

In dit laatste hoofdstuk zijn de financiële consequenties van het te voeren beleid aangegeven. Hierbij is een onderscheid gemaakt naar het budget voor subsidies die vanuit de gemeente Roosendaal worden verstrekt ten gunste van de sport en in het bijzonder de sportverenigingen. De activiteiten voor sportstimulering wil de gemeente Roosendaal concentreren binnen het op te richten sportstimuleringsbureau. Dit heeft als voordeel dat er aanvullende subsidie kan worden aangevraagd. De gemeente Roosendaal heeft reeds subsidie gekregen voor een loket Verenigingsondersteuning uit het project Speerpuntgebieden in de Breedtesport van NOC*NSF. Voor de komende jaren vanaf 2001 wil de gemeente Roosendaal voor sportstimulering een beroep doen op de gelden vanuit het Ministerie van VWS in het kader van de breedtesportimpuls. Een voorwaarde bij beide subsidies is dat er minimaal sprake moet zijn van cofinanciering. In de nota Voorzet op Maat zijn de financiële gevolgen aangegeven, die hier op deze plaats opnieuw worden weergegeven.

5.2 Begroting

Subsidieregeling gemeente Roosendaal voor sport

Onderwerp	2000	2001	2002	2003
Ondersteuning jeugdleden	182.000	182.000	182.000	182.000
Incidentele sportevenementen	10.000	10.000	10.000	10.000
Investeringsubsidies	20.000	20.000	20.000	20.000
Huldiging sportkampioenen	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal	222.000	222.000	222.000	222.000

Jaar	Subsidie VWS	Subsidie NOC*NSF	Bijdrage gemeente	Budget per jaar	Opmerkingen
1999	-	57.000	130.000	215.500	Budget NOC*NSF is toegewezen voor het jaar 1999 maar kan worden doorgeschoven naar 2000
2000	-	0	0	0	
2001	-	90.000	130.000	220.000	Om VWS subsidie te ontvangen voor de jaren 2002-2007 moet voor 1 april 2001 een aanvraag worden gedaan.
2002	175.000	90.000	235.000	500.000	
2003	175.000	-	175.000	350.000	
2004	175.000	-	175.000	350.000	
2005	175.000	-	175.000	350.000	
2006	175.000	-	175.000	350.000	
2007	175.000	-	175.000	350.000	
2008	-	-	350.000	350.000	
2009	-	-	350.000	350.000	
2010	-	-	350.000	350.000	
Totaal	1.050.000	237.000	2.420.000	3.735.500	

* Hieronder worden de gemiddelde bedragen aangegeven, die jaarlijks via de Subsidieverordening Welzijn 1999, uit het fonds incidentele subsidies aan sportverenigingen worden uitgekeerd.